

לממונה על חופש המידע בצה"ל ובמשרד הביטחון

בהמשך לתשובת צה"ל המצורפת ומשום שסעיף 4 לתשובה מפנה להוראות משרד הביטחון, מופנה הטיפול באמור לעיל לרבות קבלת עותק מהוראת משרד הביטחון המפרטת את העקרונות הבסיסיים לאישור הטסת אזרחים במסוקים, לצרכים שאינם צבאיים, הקבועים בהוראת משרד הביטחון אליה הפניתם.

עוד מתבקשת הממונה על חופש המידע במשרד הביטחון למסור את המידע אודות בקשות שהוגשו, אישורים שניתנו ובקשות שנדחו לשנים 2013 ואילך, במופרד ובמובחן לכל שנה, לגבי שימוש במסוקים של צה"ל לשם הטסת אזרחים (לא במסגרת ביקור במתקני צה"ל ולא טיסות מבצעיות) ולרבות תאריך המקרה/האירוע, סיבת ותכלית הטיסה, פרטי הטיסה (שעה עד שעה, נקודת יציאה/איסוף ויעד הטיסה וככל שהיו תחנות או חניות ביניים גם פירוט שלהן, מספר הנוסעים האזרחים ופרטיהם ושיוכם הארגוני או תפקידם), זהות מבקש/מזמין הטיסה, זהות מאשר הטיסה וכל פרט רלוונטי אחר המתועד בקשר לטיסה זו.

נסב את תשומת ליבכם כי לא נמסרה מלוא ההוראה הצהלית המזכרת בסעיף 6 למכתבכם (הוראת זרוע האוויר). נבקש כי תימסר במלואה.

עוד נבקש את השלמת המענה בכל הנוגע לשימוש בכלי רכב צה"ליים כאמור בסיפא לבקשה. לשם הנוחות מופיעה מטה בשרשור הבקשה כפי שהוגשה לצה"ל.

לישראל	ההגנה	צבא
צה"ל	דובר	חטיבת
צה"ל	דובר	לשכת
המידע	חופש	חוק
03-5698367/6365		טל':
תש"פ	אלול	ה'
2020	אוגוסט	25

לכבוד,

שלום רב,

הנדון: בקשתך לקבלת מידע בנושא הטסות אזרחים במסוקים

1. פנייתך בנושא שבנדון התקבלה והועברה לקבלת התייחסות הגורמים המקצועיים. להלן התייחסותנו:
2. לא אותר בצה"ל תיעוד הטסות אזרחים במסוקים בשנים אליהן מתייחסת בקשתך בפילוח המבוקש. משכך, לא נוכל להיעתר לבקשתך בעניין זה, בהתאם לסעיף 3(8) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998.
3. אשר לבקשתך לקבל את הנהלים, הפקודות וההוראות העוסקות בהטסת אזרחים במסוקי צה"ל, תפורט להלן התייחסותנו.
4. העקרונות הבסיסיים לאישור הטסת אזרחים במסוקים, לצרכים שאינם צבאיים, קבועים בהוראת משרד הביטחון (המ"ב). מטרתה של הוראה זו להגדיר את הגורמים המוסמכים לאישור הטסות כאמור, ולפרט את תהליך האישור, לרבות את הפרמטרים לבחינת הבקשות. באפשרותך לפנות לממונה על חופש המידע במשרד הביטחון בעניין זה, בהתאם לסעיף 5(8) לחוק.
5. ביחס להטסת הדרג הממלכתי הבכיר (שהטסתו מוסדרת אף היא בהוראת משרד הביטחון), ראוי לציין אף את הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1905 "שימוש ראש הממשלה במסוקים צבאיים למטרות מפלגתיות פוליטיות", הקובעת את העקרונות המנחים ביחס לשימוש של ראש הממשלה והדרג הממלכתי הבכיר במסוקים צבאיים.
6. נוסף על עקרונות אלו, ולאחר שהתקבל אישור הגורמים הרלוונטיים בהתאם להמ"ב (ככל שמדובר בהטסה שאינה לצרכים צבאיים), נבחנת בקשה ההטסה גם בהתאם לקריטריונים הקבועים בהוראת זרוע האוויר, אשר עוסקים בעיקר בתנאים המקצועיים לביצוע ההטסה. מרבית הוראת זרוע האוויר אינה עוסקת בביצוע הטסות לאזרחים. לאור זאת, נפרט להלן את החלקים הרלוונטיים מתוך ההוראה בהקשר זה.

7. ההוראה מגדירה את התנאים לאישור הטסה של אנשי צבא, ולפיהם נבחנות גם בקשות להטסות של גורמים שאינם צבאיים המוגשות בהתאם להמ"ב:
- א. טיסה תתאפשר רק אם אורכה 20 דקות לפחות, ובתנאי שהיא חוסכת לפחות 30 דקות ביחס לנסיעה ברכב.
 - ב. כלל הטיסות מוגבלות בהתאם לסך כלי הטיס שהוקצו למטרה זו - בין מסוק ל-2 מסוקים ליום, עד 2 מטוסים ליום.
 - ג. ככלל, השאיפה היא לביצוע ההטסה במטוס. מעבר ממטוס למסוק יבוצע רק אם הוא חוסך לפחות 30 דקות נסיעה ממנחת שבו מטוס יכול לנחות. במסוקים - מעבר מינשוף ליסעור יבוצע רק אם מספר הזכאים לטיסה עולה על מספר המקומות בינשוף.
 - ד. לא תצא טיסה ייעודית לנוסע אשר יכול להשתלב בטיסה קיימת במענה סביר (עד שעה הבדל בין זמן הטיסה הרצוי ע"י הנוסע לבין הטיסה הקיימת).
8. לאחר קבלת אישור משהב"ט (מקום בו ההטסה בוצעה בהתאם להוראת משרד הביטחון) ואגף המבצעים, הגורמים המוסמכים בח"א לאישור ביצוע הטסות לאזרחים במסוקים הם כדלקמן:
- א. אזרחים, לרבות אזרחי מדינה זרה, ביחס לכל סוג טיסה או משימה - ראש להק מסוקים והשתתפות;
 - ב. תובלת אזרחים העוסקים בעבודות עבור חיל האוויר - מפקד יחידת השליטה;
 - ג. תובלת עובדי צבא ומשפחות אנשי קבע ומדרגת קרבה ראשונה - ראש להק מסוקים והשתתפות;
 - ד. הטסה במסוק קרב - מפקד חיל האוויר.
9. עוד קובעת ההוראה, ככלל, כי תובלה ייעודית לאזרחים תאושר לבקשת לשכת הרמטכ"ל או חטיבת קשרי חוץ, במקרה של אזרחים רמי מעלה, או במקרה של תובלה ספציפית אשר הוזמנה במסגרת התכנון החודשי ואושרה. תובלה אחרת, אשר אינה לבקשת לשכת הרמטכ"ל או חטיבת קשרי חוץ או כזו שהוזמנה במסגרת התכנון החודשי, מחייבת קבלת אישור הגורם המוסמך -
- א. הטסת אזרחים בטיסה צבאית ייעודית, המצריכה אישור רמטכ"ל (כולל אזרחי מדינה זרה) - ראש המטה;
 - ב. הטסת כתבים ואנשי תקשורת המתלווים לטיסה צבאית - ראש להק בצעי אוויר;
 - ג. טיסות אזרחים לבסיסים, לבקשת הבסיס - מפקד הבסיס;
 - ד. אזרחים המתלווים למפקדים בכירים בחיל האוויר - באישור המפקד הבכיר;
 - ה. כל יתר טיסות האזרחים - באישור מפקד יחידת השליטה המרכזית.

בלמ"ס

10. אשר לבקשתך לקבל את הפקודות וההוראות העוסקות בהסעת אזרחים בכלי-רכב צבאיים :
בהתאם לסעיף 8(4) לחוק, הרינו להפנותך לסעיף 6 לפקודת מטכ"ל 33.0209 "נסיעה מחוץ
למסגרת התפקיד" המפורסמת במרשתת, באתר צה"ל בכתובת - אתרים/אתר -הפקודות
www.idf.il/

בברכה,

סא"ל	צופיה	מוסקוביץ'
רע"ן	אסטרטגיה	ומבצעי תקשורת
ב/דובר צה"ל	והממונה על	חופש המידע בצה"ל

לישראל	ההגנה	צבא
צה"ל	דובר	חטיבת
המידע	חופש	תא
073-3862229		טל':
תשפ"א	שבט	א'
2021	ינואר	14

לכבוד

שלום רב,

הנדון: מענה לחוק חופש המידע - הטסת אזרחים - הוראת זרוע האוויר

שלכם: בקשת חופש מידע מיום 26 בפברואר 2020

בקשת המשך מיום 26 באוגוסט 2020

שלנו: מענה מיום 9 ביולי 2020

פנייתך מתאריך 26 באוגוסט 2020 בנושא מדיניות הטסת אזרחים, התקבלה בלשכתנו והועברה להתייחסות הגורמים המקצועיים. כפי שצוין במענה שנמסר ביום 9 ביולי 2020, הוראות זרוע האוויר אליהן הפננו, כוללות הוראות רבות אשר אינן עוסקות בהטסת אזרחים. עוד נוסיף ונציין כי ההוראות המלאות הינן מסווגות, משכך לא ניתן למוסרן לעיון במלואן. יחד עם זאת, להלן יובאו קיטועים מההוראות הרלוונטיות בהוראות זרוע האוויר, המתייחסות להטסת אזרחים בכל סוגי כלי הטיס של חיל האוויר.

מתוך הוראת זרוע האוויר טיסה -

פרק 01 - מונחים והגדרות

אישיות רמת מעלה (אר"ם) – נשיא המדינה, ראש הממשלה, יו"ר הכנסת, שרי הממשלה, מקביליהם מחו"ל, וכן כל מי שהרמטכ"ל או מח"א קבעו ככזה לצורך הטסתו במטוסי חה"א.

פרק 2 - מגבלות כלליות לטיסה

סעיף 02.19 - סמכויות אישור להטסת נוסעים:

א. כללי:

1. הוראה זו חלה על הטסת נוסעים במטוסי זרוע האוויר למעט נוסעים לחו"ל, שהטסתם נעשית בהתאם לפקודות הקבע, החלות על הטסת נוסעים ומטען לחו"ל.

2. טבלת סמכויות להטסת נוסעים בכל סוגי המטוסים:

מס'	סוג נוסעים	סוג טיסה	הסמכות	הערות
1	אזרחים המתלווים לאר"מ / נוסע מועדף / מפקד בכיר	תובלה	מ. יש"ם	
2	חיילים, כנוסעים שנוכחותם חיונית לאימון	טיסת אימון	רל"א (למסוקים – רלה"ם)	במסוק אדום הנמצא במשימה של ט. 115 יאושר ע"י מב"ס 10
3	נוסעים בטיסות ניסוי החיוניים לביצוע המשימה	טיסת ניסוי	רל"א (למסוקים – רלה"ם)	
4	אנשי צ"א פעילים ופ"ט משלב הראשוני	כל סוג טיסה	מב"ס	לגבי המטוסים / מסוקים שבבסיסו
5	חיילים / קצינים שנבחרו להטסה משיקולים פיקודיים		רל"א (למסוקים – רלה"ם)	עבור חיילים / קצינים שאינם בבסיסי הטיסה
6	מבקרים בביקורת כו"כ	כל סוג טיסה	רל"א (למסוקים – רלה"ם)	1. מבקרים הרלוונטיים למשימה בלבד 2. מבקרים יכולים להיות קצינים שאינם צ"א

3. טבלת סמכויות להטסת נוסעים במטוסי תובלה:

מס'	סוג נוסעים	סוג טיסה	הסמכות	הערות
1.	אזרחים לרבות אזרחי מדינה זרה	כל סוג טיסה	רל"א	
2.	אזרחים העוסקים בעבודות עבור חה"א	תובלה עבור חיל האוויר	מ. יש"ם	
3.	עובדי צבא ומשפחות אנשי קבע מדרגת קרבה ראשונה	תובלה עבור חיל האוויר	מב"ס	כאשר המשימה היא עבור יחידתו או שהמטוס שייך לאחת מיחידותיו בנתיבי חזור
4.	פ"ט משלב ראשוני	כל סוג הטיסה	מב"ס	

5.	חיילים / קצינים כנוסעים מזדמנים	תובלה עבור חיל האוויר	מב"ס	לגבי טיסות הממריאות או נוחתות בבסיסו
6.	צוות טכני של מערכות מוטסות במטוסי משימות עזר	לצרכי תפקיד	מב"ס	הטכנאי מחוייב בביצוע רענון צב"ה אחת לשנה
7.	מדריכות מאמן	לצרכי הדרכה	מב"ס	היכרות עם הצד הטיסתי של תחום העיסוק

4. טבלת סמכויות להטסת נוסעים במסוקי סער:

מס'	סוג נוסעים	סוג טיסה	הסמכות	הערות
1.	אזרחים לרבות אזרחי מדינה זרה	כל סוג טיסה	רלה"ם	
2.	אזרחים העוסקים בעבודות לחה"א	תובלה עבור חיל האוויר	מ. יש"ם	
3.	עובדי צבא ומשפחות אנשי קבע מדרגת קרבה ראשונה	תובלה עבור חיל האוויר	רלה"ם	
4.	פי"ט משלב ראשוני	כל סוג הטיסה	מב"ס	
5.	חיילים / קצינים	תובלה מנהלתית עבור משימות הטייסת	מפקד הטייסת	לצרכים הבאים: פריסה, חילופי גפים, העברת מטוסים, טיפול במסוק תקוע, חוליות ביום אויב, חוליות תחקור
6.	חיילים או קצינים כנוסעים מזדמנים (שלא תוכננו מראש בפי"מ)	תובלה מנהלתית בין בסיסים	מ. יש"ם	לפי הוזה"א הפעלת משולבים ברגיעה
		תובלה מנהלתית שממריאה מהשטח או נוחתת בשטח		רשימת הנוסעים תועבר למפי"ט הטייסת
7.	מדריכות מאמן	לצרכי הדרכה	מב"ס	היכרות עם הצד הטיסתי של תחום העיסוק

5. סמכויות להטסת נוסעים במטוסי קרב ומסוקי קרב

○ ניתן להטיס נוסעים (אזרחים) מהאוכלוסיות הבאות בלבד

- אר"מים, לרבות אזרחי מדינה זרה;
- קציני צה"ל;
- אנשי צ"א שאינם מוסמכים על המטוס;
- קצינים וחיילים מזרוע אוויר(לצרכי תפקיד / הדרכה או משיקולים פיקודיים).

- אין להטיס במטוסי קרב מי שאינו איש צ"א, ללא אישור ירפ"א על כשירות לטיסה שתוקפו למשך 30 יום בלבד.
- מפקד הטייסת בה מבוצעת הטיסה במטוסי קרב אחראי לוודא תדרוך לפני הטיסה של הנוסע בנהלי החירום השונים כגון: צב"ה, נטישה, קשר וכד'.
- אין לבצע קרבות אוויר, כאשר מוטס מי שאינו מוסמך צ"א.

מתוך הוראת זרוע האוויר "הפעלת משולבים ברגיעה"

פרק 1 - הפעלת טייסות משולבים

מתוך 01.01 - סמכויות אישור חריגה מהוראות

רמ"ט	הטסת אזרחים בטיסה צבאית יעודית, המצריכה אישור רמטכ"ל (כולל אזרחי מדינה זרה)
רמ"א	הטסת אזרחים - כתבים ואנשי תקשורת המתלווים לטיסה צבאית
מפקד הכנף/בסיס	טיסות אזרחים לבסיסי ח"א, כשהצרכן הינו הבסיס
באישור המפקד הבכיר	אזרחים המתלווים למפקדים בכירים בח"א
באישור מ.יש"ם	כל יתר טיסות האזרחים. ובכלל זה אורחים אשר הינם אזרחים ומתלווים למפקדים בכירים מכלל צה"ל/נוסע מועדף/אר"מ, אזרחים ואנשי צבא זרים וכיוב'

פרק 2 - "תובלת נוסעים וציוד"

מתוך סעיף 2.02 – הזמנת תובלת מפקד בכיר:

6. הגדרות למענה סביר:

- מענה סביר לבקשת צרכן הוא מענה של +/- שעה מהזמנים שביקש.
- לכן, לא יצאו שתי טיסות לאותו המקום אם ניתן לשלב את הצרכנים לטיסה אחת במענה סביר.
- לא תצא טיסה יעודית לצרכן היכול להשתלב על תובלה קיימת (צבאית או אזרחית).

סעיף 02.03 - הזמנת תובלה עבור אזרחים

1. המטרה – להגדיר את הגורמים אשר באפשרותם להזמין תובלה המיעדת לאזרחים.

2. מסמכים מחייבים:

- א. סמכויות אישור חריגה מהוראות (בהוז"א זו).
- ב. הוז"א טיסה - 145.00.00.03 - סמכויות אישור להטסת נוסעים.

שיטה

3. תובלות יעודיות לאזרחים יאושרו בשני המקרים הבאים:

- 1. האזרחים הינם אר"מים (ע"פ ההגדרה ב-הוז"א טיסה / מגבלות אימון כלליות / 140.00.00.03 - מונחים והגדרות) - גיחות אלה יוזמנו ע"י לשכת הרמטכ"ל או קש"ח.
- 2. תובלה ספציפית שהוזמנה בתכנון החודשי ואושרה ע"י מ. יחידת השליטה.
- 3. תובלה יעודית לאזרחים אשר אינה מגיעה מהלשכות המוגדרות מעלה, מחייבת אישור, עפ"י ההוראה סמכויות אישור חריגה מהוראות (בהוז"א זו).
- 4. לתובלות מנהלתיות מצטרפים אזרחים לנוסעים הבכירים ולעתים אף מוזמנות טיסות יעודיות לאזרחים.
- 5. במידה ומתלווה אזרח לתובלת מפקד בכיר, נמ"ע או אר"מ חובת לשכת הצרכן המזמינה את המשימה לפרט את שמות ותפקידי האזרחים המתלווים לצרכן.
- 6. אישור הנלווה ע"פ ההוראה סמכויות אישור חריגה מהוראות (בהוז"א זו).

בברכה,

תא"ל הדי זילברמן
דובר צה"ל והממונה על
חופש המידע בצה"ל